

HORTOBÁGY.

DEBRECZENI HETILAP

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALOMMAL.

4. szám.

Első évfolyam. 1862.

Máj. 23.

Az öreg Rákócziharang.

F. évi május 13-kán, szokatlan időben, d. u. 4 óraker gyültek össze egyházunk vénei, az öreg Rákócziharang sorsáról tanácskozzandók.

Mielőtt tanácskozásuk közelebbi indokát és eredményét közölnök, érdekesnek találjuk feljegyezni azt, a mi e becses ereklyére, és a nagy templomra vonatkozó kezeink közt van. Debreczen város jegyzőkönyveiben, az 1628-dik évről többi közt ez áll, ékes diák nyelven:

„Örök emlékezetül.

Ezen debreczeni templom, mely régibb időkben Szent András templomának neveztetett, 64 év óta formátlan romban s a megégés miatt mintegy hamuban hevervén, megújittatni kezdetett, nemes Mike Pál biróságában, az 1626-dik évben. Az 1627-dik évben pedig, boldog emlékezetü Szűcs György, a megkezdett újítást minden igyekezettel és lelki eréllyel folytatni szándékozván: biróvá választatása után 11 nap mulva az elők sorából kiszóllított, s az utána választott nemes Juhos Ferencz folytatta a templom munkáját. Végre ezen 1628-dik évben, a hatalmas Isten kegyelméből, nemes Bachó János utolsó kezét tett a munkára. Mely templom az egész köztársaság öröme, a vidékhől besereglett lelkipásztorok jelenlétében, szép versek, énekek, szónoklatok, s imádságok elmondása s urvacsorája kiosztása közben, elhagyatván a Szent András régi nevezet, a háromszor szent Istennek ajánlított, 1628-diki november 26-dikán, ezen egyház lelki kulcsát s kormányát bíró tiszt. Tornai Ferencz, Szegedi János és iskolai rector Kecskeméti Mátyás lelkészségökben.

A templom építését Kerekes Tamás építőmester végezte, étel, ital, adófizetés és utczaszerzől való felmentés mellett 300 forintért, mely összegből még két legényt is fizetnie kellett.

A zsindelezést Ács Tamás teljesítette, a gombot pedig Demeter Kovács tette fel a toronyra.

A templom építéséhez, Rákóczy György fejedelem egy aranyos gombot „conferált gratiose“ és 1500 forintot, továbbá a napkelet felől való ajtóra ő csináltatta, faragott kövekből, az oszlopokat és küszöböket, felül a maga ezimeret kifaragtatván. Nemkülönben megígérte, hogy a toronyba egy nagy harangot fog öntetni.

Miután még 1631-diki július 10-diken, egy égháború közben száraz villám ütött a toronyba, s a harang állványát és gerendáit megingatta; később pedig egy földingás a tornyot „nem kis ijedtségére a harangozónak“ megrendítette: 1636-ban azon hirt hozták a fejedelemnél járt Garázda és Aszalós uraimék, hogy az ígért nagy harang immár meg van öntve.

A jegyzőkönyvben alább ezt olvassuk 1637-diki júliusról:

„Nemes és nemzeti Garázda György uram, senator és polgártársunk Lakatos Mátyással együtt, a fenséges fejedelem Rákóczy György költségén és gondoskodásából, Gyulafehérvárott mesterségesen öntött 50 mázsás harangot, mely ugyancsak a fejedelem jóvoltából és segélyéből egész a temetőig hozatott, nagy gondnal, fáradsággal és szörnyű munkával városunkba vontattatta, bíró uram, az esküdtek, senatorok, számos polgárok és közrendűek üdvözléte mellett, superintendens uram és a többi lelkipásztor, jelesen Kismarjai Pál és Tolnai Péter jelenlétökben, a temető tájánál, a hidnál buzgó hálálkodások tan

Egy másik lapra pedig ezt írta a jegyző magyarul: „1642. december 11. huzták fel a nagy harangot a toronyba.“

Százhatvan esztendeig volt az öreg harang, a városnak buban és örömben hű szolgája. Százhatvan esztendeig hívogatta az élőket, kísérgette a holtakat, és oszlatta a fellegeket, tiszta erős hangon, mintha mindig azt akarta volna apáink fülébe dörgeni: egykor ágyu voltam! — Azonban százhatvan évi hű szolgálata után, ha ő órát nem ütött, ütött az ő órája. Még élnek városunkban tisztas aggok, kik előszóval elbeszélhetik, hogy az 1802-diki nagy tűzvész alkalmával, állványáról lezuhanván, vagy az esés, vagy — a mi valószínűbb — izzó állapotban történt locsoltatása miatt megrepedt és előbbi átható tiszta hangját elvesztette.

Több ízben volt már szó az egyházi ülésekben, hogy ez öreg harang, városunknak már csak az adományozó emlékének fogva is büszkesége, kiigazittassék, sőt ajánlkozott is mester, ki azt ígérte, hogy eredeti alakjában, a rajta levő czirádák és feliratokkal együtt újra öntendi; azonban a kegyelet, minden lényeges átalakítástól eddig megóvta, érezvén, hogy bármily figyelemmel öntetnék újra: sohasem lenne többé az eredeti Rákóczyharang. Különben is a repedésre odaelé nem sokat ügyeltek; tulajdonkép csak 1859-ben észleltetett az először komolyan, s azóta kísértetik nagyobb figyelemmel.

A repedés a harang alsóbb részén, azon oldalon és azon tájhoz nem messze van, hol az ütő folyvást veri; alakja hosszan kinyuló, és két oldalt emelkedett, egy hoszaeska mellékággal, valamivel több, mint egy folyó ölnyi hosszúságban. Egy helyen egy kis darab egészen elvált az ércztömegtől, és csupán a repedés benső rovátkái okozzák, hogy egészen ki nem esik; azonban a legkisebb érintésre is megmozdul. Bár, mint említők, a hibára régiebb időkben nem sok gondot fordítottak, s lehető veszélynek, legfőleg is a harangozás korlátozása által hitték elejét vehetni, valószínű, hogy a repedés, számtalanszor való megerőltetés után, maig is alig terjedt s csaknem eredeti állapotában van, azonban egyáltalában nem lehetne jót állni, hogy egy vagy más körülmény

miatt tovább nem terjedne, sőt az egész ereklyét is meg nem semmisítené.

Annál fogva az egyháznak f. évi május 13-dikán összegyűlt vénei, a lehető veszély megelőzését tüzték célul magok elé.

Poszdech József pesti fuvógyárnok és nagy-szerkovács, ki több rendbeli bizonyítványt mutat elő, s közelebb Kassán adá vissza egy repedt harangnak eredeti hangját, azon ajánlatot tette egyháztanácsunknak, hogy ő kedves öregünk előbbi tiszta hangját, egy általa feltalált egyszerű műtéttel visszaadja. Találmánya azon tényen alapszik, hogy a rezgést, az elvált, de egymáshoz közel fekvő részeknek, huzás közben összeverődése okozza, s ha e részek annyira kieresztetnek, hogy egymást a legnagyobb megerőltetés közben se ériék, a rezgésnek vagy inkább recsegésnek, okszerűen el kell mulnia. Továbbá azt állítja, hogy ha a repedés végrészei kerekre reszeltetnek, a további repedés veszélye is elmulik. Műtete után az ércztömeg nem hogy gyengülne, hanem még erősödik, mert ő a harangon egyet fordítva, az ütő járását a repedés közepéről, tehát a gyengébb oldaláról a repedés szélei felé, tehát a legerősebb oldalra irányozza.

Poszdech ur arra is ajánlkozik, hogy a harang huzását tetemesen megkönnyíti. Ugyanis eddig öt ember kiváncsán arra, hogy az öregharangot, öt perczig való rángatás után, szóra hozza; ha P. ur a koronát, állványt, ütőt és regulatort saját modora szerint készíti és helyezi el, akkor egy ember, két huzásra megszólaltatja. — Fizetést csak akkor igényel a mester, ha munkáját bevégezvén, az helyben hagyatják.

Az egyházi közgyűlés, e figyelemre méltó ajánlat következtében, egy bizottmányt teljhatalommal küldött ki, mely a mesterrel alkut is kötött, és így remélhető, hogy a folyó évi július végnapjain, az öreg Rákóczyharang, ismét előbbi tiszta hangján fogja a hiveket imára hívogatni. — Vajha akadnának a városban Moecenások, kik a tetemes kiadáshoz, a becses ereklye iránti kegyelet, s valóságos buzgalomból, némi segélylyel járulnának! — Jövőre gondoskodott ugyan a saját kárán okult egyháztanács, hogy a harangozásból bejövő díjak külön kezeltesse. Ha az eddig be-

jött dijak most kéznél volnának, valamennyi harangunknak ujraserelését lehetne velök eszközölni; s nem kellene arra támaszkodni, hogy a szükséges költségeket, apránként majd „visszafizeti a nagy harang.”

Megemliténdőnek tartjuk még ez alkalommal, hogy az ispotálybeli nagy harangnak ujjal becserélése is szükségesnek látszik. E czélra Bodó Sámuel ur — nemes példával menvén elő, — még 1859-ben 50 frtot ajánlott meg.

Nem volna czélszerű az ispotályban a bochumi gyár aczélabroncsait alkalmazni? melyekről néhány év előtt a lapok annyit beszéltek, melyeket olcsóság, könnyűség, és a hang szépsége ajánlnak, és melyek a hazában itt ott alkalmaztattak is.

A pillangó.

Lamartine.

Rózsákkal halni meg, tavasszal születvén,
Szellő szárnyán szállni fel a tiszta égre,
Ringani a virág félig nyilott keblén,
Fördeni illatba, azurba és fénybe,
Szárnyainak porát még ifjan lerázva
Szállani sohajként más örök hazába:
Ez a pillangónak irigylendő vége.
Hasonlít a vágyhoz, melynek nincsen nyugta,
Mely bár mindent élvez, szomját itt nem oltva,
Boldogságát fenn az égben leli végre.

SZANA T.

Vérnász.

Történeti beszély Debreczen multjából

Ábrai Károlytól.

(Folytatás.)

IV.

Ne felejtjük el, hogy azon éjen, mikor főbiróné asszonyom és Pataki Józsi, a rabló törököt úgy kifizették, tiszteletes Dobozy uram, több tanácsbeliekkel egyetemben, a városon kívül örködött.

Épen a kapuk lakatjainak megvizsgálását végezték el, midőn egy futó török, kit néhány éji ör kergett, a sövény kerítésen magát keresztül törte.

— Megállj! Ki vagy? — kiálta rá főbiró uram.

A megszólitottnak azonban, nem nagy kedve lehetett beszédbe ereszkedni, mert úgy látszott, mintha őket ki akarta volna kerülni; hanem a főbiró uram

sem lévén rest: eleibe ugrott, öltönyét megragadta, és faggatni kezdte.

— Eresszen el kend! — kiáltott a fogoly bosszusan, tört magyar nyelven.

— De innen ugyan nem szabadulsz, — viszonzá a főbiró. — Adj számot: hogy merted a törvényt megrontani, a sövény sánczot áthágni?

— Ne ostobáskodjék kend, főbiró! Nézze meg előbb: kivel beszél, azután henczegjen.

A főbiró ekkor ismeré meg foglyát.

— A kegyelmes basa! — kiáltott hűledezve.

— Elkéstem a városban, — mentegetődzék a pasah, dühét elfojtva. — No ti szépen vigyáztok odabenn! Nehány részeg ember támadott meg az utszán, orgyilkos módra, ruhámat szétszakgatták, alig tudtam a sövényen át megmenekülni.

Dobozy uram bátran elmondhatta volna, hogy Debreczen most nem mulat, nem részegeskedik, az utósó napszámos is közkasszába adja filléreit, hogy a város az iszonyú harácsot fizethesse, cythera és más muzsikaszó hónapok óta nem hallatszik, mindenki tudja, hogy ezek nem hivalkodásnak, dorbézolásnak, hanem gyásznak napjai, hogy ő kegyelmessége hazudik, — de csak mégis jobbnak látta mindezeket el nem mondani, hanem sohajtva így felelni:

— Rajta leszünk, kegyelmes uram, hogy a bűnösök érdem szerint megbüntettessenek.

— Magam is végére fogok járni, hogy nem valami álnok praktikába jártok-e. Mert azt megtudjátok, hogy engemet nem fogtok oly könnyen jégre vinni, mint előttem másokat. Holnap korán reggel jertek ki táboromba, hogy rendeleteimet tudtokra adhassam.

A főbiró ur és tanácsbeliei meghajtották magokat, a török vezér pedig mérgelődve, morogva ment sátra felé.

Két tatár állott a sátor előtt, hosszú dárdákkal, a csillagos égre és a tábortüzekre bámulva.

A jámborok csak akkor vevék észre a közeledőt, midőn ez az egyiket megragadva, úgy ütötte pofon, hogy valamennyi török szent Allah körül, a hetedik paradicsomban van, mind megjelent szikrázó szemei előtt.

Aztán se kérde, se hallva, berohant a sátorba. A pof nélkül maradt strázsa jól hallotta, hogy szuszog odabenn mint egy vadkan, s hogy tölti boszuját a csibukokon és nyergeken; s azon gondolkozott: nem jobb volna-e most kutya képében, Sztambul utczáin barangolni, mint itt Izraflékkal társalogni?

E pillanatban néhány szerecsen rabszolga ütdött belé, kik urok megérkeztével ennek szolgálására menvén, pofok és puffok közt törték ki magokat a sátor ajtaján.

— Takarodjatok előlem! — ordított a kegyelmes. — Keressétek fel a berberbasit, és kötözve hozzatok ide.

Alig haladtak, ki lábán, ki orrán, néhány lépésnyire, midőn ismét utánok kiáltott:

— Megálljatok! Előbb a bulyokbasit hozzatok ide. — Mégis itt tátjátok a szátokat? mindjárt felpezckeltetem mindnyájotokét.

— Ennyire megcsaladni, így rászedetni, így megyaláztatni! — dühöngött tovább magában — s még csak nem is szólhatok felőle, mert kinevetnének. Hát még ha a szultán megtudná, hogy Szejdi pasah, egy nő által így meg hagyta magát piszkoltatni! Allah tudja: mi lenne belőle. A leány szép, az igaz, bosporusparti hárememnek legdrágább gyöngye lett volna. Hanem hiszen várj te gonosz asszony, várj te debreczeni bíró és várj te Debreczen városa! drágán fogjátok ti e mulatság árát megfizetni.

Nem tudjuk, meddig dühösködött volna még a pasah magában, ha a bulyokbasa megjelenése, a mulatságnak véget nem vet.

— Mára dolgot adok embereidnek, — szolt Szejdi; — készíttess néhány karót, szükség lehet reájok.

A bulyokbasa hajbókolva távozott.

— És az a gazember! — folytatá a pasah, más irányt adva töprenkedésének, — azt mondá, hogy senki sincs honn, s kicsi hija, hogy ott nem hagytam a fogamat, mert ezek a számár eselédek, ha ütni kell, nem tesznek különbséget ur és szegény közt. — Várj semmirekellő, várj!

Azonban a semmirekellő nem látta jónak, hogy várjon, hanem a legelső pufogatásra úgy odább állott, hogy többet vissza sem nézett Debreczen felé.

(Folytatjuk.)

Debreczeni gyalogséták.

III.

A szabadban kiterjed a lélek, mint rabságból szabadult sas szárnya; a zöldben felüdül a szív, mint reménye visszanyertekor a csüggedő. Midőn eljő az ősz szele, meghalványítani a ligetek lombjait: elfogul a lélek, mert reményei szétfoszlásához hasonlítja a természet meg bomlását; s midőn eljő a kikelet, elmosódott reményeink helyén új remények kelnek, szívünk világa mosolygó eszmékkal népesül.

A szabad lég és zöld ligetnek még több előnyt is sorolhatnám itt elő, p. o. hogy Gyomrosi ur állítása szerint, ott jobban esik a rántott csirke, és kedvesebb hatása van a mismásnak, de reám az előbbi okok, az utóbbiak nélkül is elég vonzerőt gyakorolnak.

— Tehát ki a nagyerdőre, mely ha mesterkéltség látványosság és gyermekek élvezésében távol esik is p. o. a pesti stattváldtól, de eredetiségben azt jóval felülmúlja, s ha bizonyos rongyos pillangókat belőle eltávolítani, a hatóságoknak sikerülne: érdemesb képviselője lenne a tiszta szüz természetnek, a nagy városok ezer franczizált és anglizált parkjánál.

Már t. i. maga az erdő. Mert azon része, melynek nem megvetendő rendeltetése az volna, hogy a köznapi munkában kifáradt kereskedőnek és iparosnak társaságos pihenést, a szorult levegő szivásában sáppadozó tolloncznak egészséges levegőt, s mindnyájunknak, a kik magán fürdőt nem tarthatunk, eszközt nyújtson arra, hogy az áldott víz jótékonyosságát élvezhessük, ezen rész még sok kívánnivalóval szegyenkedik.

Igaz ugyan, hogy a fürdőház körül mostanában létesített reformok, különösen a nem rég alakított virágos tér, kellemesen hatnak a szemre, és jobb jövő sejtelmét keltik a látogatóban; de a fürdőház iszonyuan elhanyagolt hátsó kerthe, a fürdő szobák több binja mint csinja, a „kristály átlátszó“-nak a legjobb akarrattal sem nevezhető fürdőviz, s különösen a lassu szolgálat, épen azokra vannak kergető hatással, kik a nemes város e jótékony intézetét nagy jövedelművé tehetnék.

— Ha már itt vagyunk, fürödjünk meg — szólék Hirviszi urhoz, ki társamul szegődött az erdei sétában.

— A világ minden kincseért sem! — viszonzá ő. — Elég egy sütetből egy lepény.

Mai napig sem tudom: a fiáker két pengőjét, az iszonyu port, vagy mit értett az egyik lepény alatt? annyi áll, hogy ő, kiben pedig a mosakodás keleti hajlama épen nem hiányzik, egy asztal mellé ült, én pedig fürdőt rendeltem, azt teljes egy órai várakozás után meg is kaptam, s midőn a kád tisztaságáról, a sötétes szoba homályában tehetett észrevételemet a fürdőszolgával közlém, azzal vigasztaltatám meg, hogy legyen türelemmel addig, míg a már megrendelt porcellán kádak, talán még e hóban megérkeznek. A vigaszlabdacscsal, bár azon keserü oldalát, hogy a tavaly tervezett 12 kád helyett, mint hallom, csak 3—4 fog megszerettetni, elengedtem volna, be kellett érnem, s a „post balneum meabis“ elv szerint sétálni, az az csak járkálni indultam Hirviszi urral.

Utunk a hajdani zuhanyfürdő mellett vitt el, mely

„Névben él csak, többé nincs jelen.“

A mulandóság üzi rajta pusztító játékát. A kut, mely egykor a zuhanyvizet szolgáltatá, most párkányzat nélkül tátja széles száját a körülte vakmerősködő ha-

ladóra. Általában az egész fördökert oly elhagyatott, mint ha a Csáki szalmáját tartanák benne.

A fördőintézet tulajdonosa nagyobb ur, hogy sem azzal, magunkféle „skriblerék“ beszédbe állhatnának, de az új bérlőnek megsughatjuk: ne kövesse elődének példáját, hanem saját érdekében is, igyekezzék e helyet sivárságából kiemelni. Ide fektetett tőkái bizonyosan jó kamatot hoznának, míg ellenben a tovább folytatott hanyagságot, a közvélemény érzékenyen megbüntethetné.

Mert furcsa dolog ám az a közvélemény, nem lehet azzal tréfálni. Lám: mily érdekes dolgokról beszélhetnék még én, míg a nagyerdő tulsó végeig érnék, de attól tartok, hogy a „Hortobágy“ közvéleménye ellenem fordulna, ha a kis terjű lapból még több tért is elfoglalnék csevegéseimnek. Annálfogva nem is fárasztom tovább a türelmet, melyre soha sem volt nagyobb szükség, mint napjainkban, hanem áldást, békességet . . . az az minden jót kívánok az olvasónak s bucsut veszek a viszont találkozásig. Rikolti D.

Közélet.

A színügyegyleti választmány f. hó 18-kán tartott ülésében — következő tárgyak intéztettek el:

Dr. Popper Alajos egyleti jegyző ur bejelentvén, hogy az orvosi állásával összekötött foglalatosságok természete, lehetlenné teszi, hogy jegyzői tisztének, úgy a mint ohajtaná, megfelelhessen, s annálfogva magát felmentetni kéri, — a választmány belátja, hogy az okadatolt körülményt nem méltányolni, és Dr. Popper urat, különösen az egyleti év végén megsokasodó munkálatok teljesítésére, ismételve felkérni gyöngédtelenség lenne, a leköszönést elfogadja, leköszönt jegyző urnak tiz havi buzgó fáradozásaért, jegyzőkönyvileg elismerést nyilvánít, s a jegyzői teendők végezésére addig is, míg a közgyűlés véglegesen intézkedhetnék, Kerekes József urat szolítja fel, ki is e tisztség elvállalására készséggel ajánlkozván, működését azonnal megkezdi.

A „Hortobágy“ ügyében bejelentvén, hogy e hetilap jövedelme, a kiszámított kiadásokat, az átalakítás első napjaiban még nem fedezte, — a választmány erkölcsi kötelességének ismeri, a lapot még némi anyagi áldozattal is fenntartani, s a lap folytatását anynyivalinkább elhatározza, mert a mult folyam ügyei az első hóban sokkal rosszabbul állottak, mint a mostanié most áll, még sem volt mellette veszteség, s mert a lap folytonos gyarapulása nagy valószínűséggel engedni remélni, hogy a közönség pártfogása az egyletet anyagi veszteségétől meg fogja kimélni.

Az egylet első évi működése, a f. évi július hóban, másik évre megy át, s ezen átmenet rendezésére

lépéseket tenni szükséges lévén, — határoztatott, hogy egy, az egylet célját és működési körét részletező, az eddigi működés eredményét futólagosan érintő s különösen a viszonyokkal nem ösmerős egyének felvilágosítására s megnyerésére számított felhívás és aláírási iv, 1000 példányban azonnal kinyomatván, helyben és a vidékre, mind azoknak, kiktől e nemzeti ügy felkaroltatása remélhető, mielőbb szétküldessék. Figyelmeztetjük t. olvasóinkat, e felhívásra, melyet mai számunk mellett megküldünk.

Reszler István színigazgató ur, f. hó 3-kán Szathmáron kelt megkeresésében, társulata létszámának bemutatása és igényeinek előadása mellett kéri, hogy a választmány a jövő idény alakítására nézve mielőbb intézkedjék, — Reszler ur haladéktalanul értesítetteti határoztatik, hogy e választmány működési köre rövid idő mulva megszűnván, messze kiható intézkedéseket nem tehet; egyébiránt kétséget nem szenved, hogy az egyleti új év kezdetén alakítandó új választmány, ez ügyben a lehetőség határai közt mindent megtenni el nem mulasztandja, s ily körülmények közt egy, takarékosan gazdálkodó, s magát az egylet és közönség igényeihez alkalmazni hajlandó jól szervezett társulatnak, városunkban sikerrel működhetése fölött kételkedni, s más téli állomásra már, most gondoskodni fölösleges volna.

Nyilvános számadás, és egyszersmind buzdítás-képen szükségesnek látjuk, zenédegyletünk alapító és évdijas tagjait, olvasóinkkal a következő névsorban megismertetni.

1. Alapítványul aláírtak: Ábrányi Aurél 100, a debreezeni asztalos czéh 100, özv. Auer Andrásné 100, Áron Manó 100, Baresai István 100, Barcsai Miklós 100, Brunner Ede 100, Balogh Péter superintendens 100, Berghofer István 200, Bignio János 100, Brukner Ernő 100, Borbély János 100, Bánky István 200, Boschetti András 100, Beőr László 100, Csanak József 1,000, Csóka Sámuel 200, gr. Dégenfeld Imre 200, a Dragota család 1,000, Dusóczky Pál 100, Eisenberger Adolf 100, Eisenberger Mór 200, Farkas Ferencz 500, Feischl Fülöp 100, Fabriczius Géza 100, Fráter Imre 100, Frohner Bernát 100, Fehér Hermán 100, Fried Károly 100, az „István“ gőzmalom társulat 500, Gelencei Pál 100, Gyürky Sándor 100, Huzli Károly, prépost 100, Hanke Leo 100, Harsányi Gábor 100, Harsányi Gábor 100, Harsányi Sándor 100, Hannig M. L. 100, Joó József 100, Jakobovics Antal 100, Jassik Menyhért 100, Kardos László 100, Kardos István 100, Kádár Ferencz 200, Kain Albert 100, Kiss Lajos 100, E. Kiss Zsigmond 100, Király József cs. u. 100, Klein Ignác 100, Kelemen Albert 100, Kovács Dániel 100, Kovássy Ferencz 100, Komlóssy Imre 100, Komlóssy Lajos 100,

Kálmánczhelyi Gábor 100, Kaffka Károly 100, Lobmeyer József 100, Makó István 100, Márton Lajos 100, Márton László 300, Molnár Ágoston 100, Molnár György 100, Nagy Ferencz 100, Sz. Nagy Károly 100, Némethy János ker. 100, Nozdroviczky György 100, Oláh Károly 100, Pethő Sándor 100, Rickl József 200, Rott Elkán 100, Reményi Ede 180, Reszler István 100, Szabó Bálint 100, Szabó Lajos 300, Szarka János 100, Szép Sándor 100, Scheer Bernát 100, Scheffler Ferd. 100, Sesztina Lajos 100, Swetitsch József 100, Szikszay József 100, Simonffy Sámuel 100, Steinfeld Antal 100, Spitzer Jakab 100, Szmretsányi János 100, Szöllőssy János 100, Telegdy Lajos 100, Telegdy László 100, Tisza Lajos 100, Tóth István 100, Tóth Antal 100, a debreczeni Takarékpénztár 400, Vecsei Imre 500, Vásárhelyi Sámuel 100, Verner Károlyné 100 és Zicherman Ignác 100; — összesen 97 alapító 14,180 frtot.

Az évdijas tagok névsorát közelebb hozandjuk.

Kertészeti egyletünk f. hó 20-kán tartott választmányi üléséből, az érdekesb közlendők ezek: Simonffy I. megbízott tag bemutatja az általa a városi nyomdában készített nyomtatványokat, melyek közül az „alapító oklevel”-ek különösen szépek. A nyomtatásdíjak elengedésért a városhoz folyamodás fog intézteni. — Egy levéltár készítése elrendeltetik. — A szétküldött aláírási ívek közül kettőt, a mézeskalácsosok és szatócsok, nem hogy teleirtak volna, de el sem fogadtak, ellenben a kereskedői testület, egyet 95 frtnyi aláírással küldött vissza. — A kinn levő pénzek beszédésével a pénztárnok megbizatik. — Az egylet vagyonának összeírása elrendeltetik. — Pénztárnok jelenti, hogy az egylet pénztára gyümölcsöző tőkében 750, és kész pénzben 60 frtból áll. — Az egyleti kert felárkoltatása megtörtént, s felügyelésre csősz fogadtatott. — A főiskolának jelenleg az egylet birta kertéből, több szomszédbirtokos jogtalan foglalásokat tévén, a rendezés és körülkerítésre, a főiskola közbenjöttével lépések fognak tétetni. — Az alapszabályok azon pontjában, hogy az alapító halálával, ennek joga egyenes örököseire száll, többen megütközvén: a vál. e kifejezés korszerűbbé változtatását fogja a közgyűlésnek ajánlani. Az egylet kerte most még kisszerű ugyan, de elég nagy arra, hogy benne már most is tanulmányozások tétessenek. E célból az elnök, továbbá Kacs Kovács Iván, Kis Sándor Kovács János, Simonffy Imre és Telegdi László urak azzal biztatnak meg, hogy a kertbe folytonosan kijárván, mindenről, de különösen a gyümölcsök mennyi és minőségéről, időnkint észleletes jelentéseket tegyenek a választmányának. Egyébiránt a kertben észlelgetni minden tagnak jogában áll, s a kertészet körébe vágó közléseket a vál. bárkitől szívesen fogad. — A

nagy őszt megelőző folytonos gyümölcskiállítás helyisége és egyéb körülményei felől való gondoskodásra egy bizottság neveztetetik ki. — A külföldre készülő Telegdy László ur megbizatik, hogy odakinn az egylet ügyeire nézve minden lehető megtegyen, különösen a külföldi társulatokkal összeköttetést eszközöljön. — A kertészlak ügyében tervekészítésre kiküldött bizottmány, jelentésének mielőbb beadására utasittatik. — Többen kertészeti könyveket ajánltak az egylet használatára. E könyvek, mihelyt a könyvtárul is használható levéltár elkészül, köszönettel fogadtatnak. — Az egyleti kert felárkoltatása 150 frtba került. — Az alapító oklevelek az illetőknek kiosztatni határozottak. — A pénztár megvizsgálására Dalmi K. vál. tag kiküldetett, stb.

Örvendetes jelenség, hogy e választmányi üléseket, a tagok rendesen szép számmal látogatják. A jelen ülésben p. o. 15 tag volt jelen.

A főiskolai tüzoltó kar, folyó hó 18-kán derült majálist tartott a nagyerdőben, fényes és érdemes vendégkoszoru jelenlétében. Mástól ez feltűnő lehetett volna, de az ifjuságtól, lerombolhatlan vidámságát tekintve természetes. — A férfivendégek és tanuló ifjuság egytől egyig magyar öltözetben jelentek meg, de hölgyeink közül sok volt olyan, kinek külsején nagyító üveggel sem lehetett volna egy kis magyarost felfedezni. — A nagyszerű sátor bejáratánál diszelgett azon nemzetiszínű szép selyem zászló, melyet Farkas Ferenczné asszonyság sajátkezűleg készített, és a tüzoltó karnak ajándékozott.

Lakostársaink kedélyét nagy izgalomban tartja azon tanuló ifju esete, a ki minap Angyalosi szenortól megsértetvén, magának tetteles elégtételt vett rajta. Az ifju — kit többen szelid magaviseletűnek és kitűnő tanulónak ismerünk, e tetteért az iskolából kizáratott, mi reá nézve annál sujtóbb, mert néhány holnap mulva már pályavégzett lett volna. Lehet, hogy e tárgyra visszatérendünk, most csak annyit tudatunk, hogy az ifjuért egy, sok polgár által aláirt kérvény adatott be a főisk. tanárkarhoz.

Ohajtandó, hogy a tisztelt tanárkar a közohajtást meghallgatva, bocsánatával a közönséget, és a mélyen megszorodott szüleket megnyugtassa.

A londoni világkiállitást városunkból többen meglátogatják. Igy Dr. Kmety Pál, Schwarz Imre és Szabó Lajos urak már elutaztak, később pedig Csanak József, Nagy József és Telegdi László urak s ha a szállongó hirnek hitelt adhatunk, többen is követik

őket. Ez érdekltség a mükincsek óriási panorámája iránt nem csak természetes, de örvendetes is, a menyiben a t. utazók kétségkívül sok tapasztalással gazdagultan fognak városunkba visszatérni.

Prihály Miska bácsi és Rác Marczai is török a fejüket, hogy e sokadalmat egy jó zenetársulattal meglátogathassák. Lenne is belőle valami, ha a zene Moe-cenásai ki nem haltak, elnem szegényedtek, vagy elnem szomorodtak volna.

Nossek ur, hegedűművész, f. hó 14-kén tartotta 2-dik, egyszersmind utósó hangversenyét, csekély közönség előtt, és szép sikerrel. — Zenéjét Zengei J. ur kísérte a zongorán. A hangversenyző iránti szivességéből szavalt Baráth F. ur, Lisznyai „Hogy hívták Mátyás királyt”-ját szép tüzzel adta elő.

A mult számban közlött számrejtvény megfejtése: „Kövére.”

Piacziárak május 20-kán

Középár: 1 pozsonyi mérő tiszta buza 3 frt. 50 kr. — Kétszeres 3 frt. — kr. — Rózsa 2 frt. 50 kr. — Árpa 1 frt. 80 kr. — Zab 1 frt. 45 kr. — Tengeri 3 frt. 5 kr. — Köles 3 frt. — kr. — Kása 5 frt. 20 kr. — Egy mázsa szalonna 30—34 frt. — kr. — Egy font mártalus 20 kr.

Kivonatok

Debreczen város régi jegyzökönyveiből.

(Folytatás.)

1606. Főbiró Mészáros György.

2-a Január 1606. Néhai Túri Szabó Péter és Penthe Mátyás polgár és testvéreinknek hátrahagyott özvegyei keserves kéréseikre, kik a kegyetlen Egri kincstartónál a Város kemény szolgálatában levén, s hazajövet Tarján falunál az Erdély Országból jövő Ali Passa kegyetlen tatárjai által hallatlan kegyetlenséggel leváogatva kimultának, a tanács elhatározta, hogy a mennyiben a mostani váltságos időben lehet, s e városnak szorongatott állapota megengedi, azok feleségeinek és családjainak azon szabadságot adta, hogy azoknak minden javai, jelesen ruhái és fegyverei azoké maradjanak, s 2 egész hónapig semmi censust, adót, uttza és Tizedszert ne fizessenek, sem barmaikkal szekereikkel s más szolgálattal a városnak ne szolgáljanak, általában semmi szolgálatot ne teljesítsenek.

Nyílt t. r.

Meghívás.

A debreczeni zenedegegylet végleges megalakulása végett, f. hó 29-kén d. e. 10 órakor a casinóban tartandó közgyűlésre, a t. cz. tagokat ezennel meghívjuk.

Egyszersmind tudatjuk, hogy alapító tagul 100, rendes tagul pedig évi 6 frt. fizetés mellett, ez egy-letbe bárki beléphet.

Vincze Viktor
jegyző.

Farkas Ferencz
id. elnök.

Köszönet.

Ingyenes beszállásoltatásom ideje immár letelén, miután e sz. k. városban alig egy napra terjedő mulatásom rövid ideje alatt, mindazon uraknak, jóakaróimnak és barátimnak, kik látogatásaikkal oly gyakran szerencsétettek, s szives szeretetök anyi jelével elhalmoztak, köszönetemet személyesen ki nem fejezhetem: szabad legyen azt e téren kijelentennem. Az irántam tanusított rokonérzelem s barátság emlékét, mint a reám nézve kedveseknek épen nem mondható napok legkedvesebb s legdrágább kincsét fogom szivemben, mindenha örizni. Fogadják mindnyájan tiszteletemet s bucsuüdvözetemet.

Ábrai Károly.

A „Hortobágy”

szépirodalmi, művészeti, gazdasági, kereskedelmi, ipar, s általában társas életi hetilap. Megjelenik minden pénteken. Előfizetési ára máj.—decz. 8 óra 3 frt. 50 kr., máj.—aug. 4 óra 1 frt. 70 kr. A ki 8 óra előfizet, az műmellékletül

a debreczeni állandó színház

diszes rajzát nyeri, Skalnicszky rajza szerint. — Hirdetések jutányos díjért közöltetnek. — A lap tiszta jövedelme kizárólag jótékony célra fordítatik. — Minden a lapot érdeklő közlemény a szerkesztőhöz (Széletezta 2465. sz.) intézendő.

Előfizetéseket folyvást elfogadunk, a helybeliekre nézve azon megjegyzéssel, hogy lapunk kihordója vagy bárkinél is aláírhatnak ugyan, de apénzt csak oly egyének adják át, ki a színügyegylet peesétjével ellátott nyugtát mutat elő.

Lapunk kihordója egy „Panaszkönyvet” hord magával, melyet minden helybeli előfizetőnknek, kívánatára előmutatni tartozik. Kérjük a reclamatiot, vagy egyéb panaszokat e könyvbe írni.

HIRDETÉSEK.

Az „Anker“

élet és járadék biztosító társaság

ajánlkozik minden az életbiztosítási körbe vágó biztosítások elfogadására, u. m.

Tulélési biztosításokra, melynél a szülék gyermekek részére, kihazasításra, katonasági kötelezettség alóli felmentésre, idővel gazdálkodás vagy üzlet elkezdésére bármely összegű tőkét biztosíthatnak.

Haláleseti biztosításokra, melynél a családfő bármily rögtön bekövetkező elhalása esetére családjának tetszés szerinti összeget biztosíthat.

Évi-járadék biztosításokra, melynél bárki is, vagy egy azonnal, vagy később meghatározott időben kezdődő évi járadékot (Pension) biztosíthat magának.

Az „Anker“ minden más társaságok felett legolcsóbb díjain kívül a biztosító közönségnek egyuttal a legnagyobb garantiat nyújtja

3.460.124 frt 70 kra menő
alapja által a mennyiben ezen alapra, semminemű más osztály fektetve nincs.

Ajánlatokat elfogad, valamint minden felvilágosítást a legnagyobb készséggel ad.

Debrecen május 10. 1862.

(4—2) **Az „Anker“ főügynöksége**
E KISS ZSIGMOND.

Iroda főtéren Schäfferház 2140 sz. az emeleten.

Elelbtiztosítás!

Az első magyar általános biztosító társaság alóli **ügynöksége** ajánlkozik, az életbiztosítási körbe vágó mindennemű biztosítások elfogadására, ugymint:

Halál esetre szóló biztosításokra, mely szerint valaki bármikor bekövetkező halála esetére, családja, rokona, hü eselédje, vagy valamely intézet, templom, iskola, szinbáz javára tetszés szerinti összeget biztosíthat.

Tulélést biztosításokra, mely szerint a szülék gyermekeik kihazasítására, fiaiknak katonakötelezettség alóli felszabadítására, vagy egyesek magoknak tehetetlen hajlott korokra, bár mely összeget biztosíthatnak.

Még számos, itt a hely szüke miatt elő nem sorolható biztosításnemekről, a társaság alapszabályairól, s annak minden más, nem hazai társulatok feletti szembetűnő különös előnyeiről egész készséggel kimerítő felvilágosítást ad, s a fentebb elősoroltak között, bármely nemű ajánlatokat, bevallásokat elfogad,

a társaság helybeli ügynöke

Pontos István.

(5—2) Nagyujtsza 1696. sz. a.

Értesítés.

A debreczeni takarékpénztári társulat részvényesei értesítetnek, hogy 1861. évről oształékaikat, saját nevökre szóló részvényeik előmutatása mellett, f. évi Junius 1-ső napjától kezdve, a társulat pénztárából bármikor kivehetik.

Komlóssy Imre m. k. elnök igazgató.
Tá y Gusztáv m. k. jegyző. (7—2)

Eladó szőlő.

A sexta-kert elején a főuton, 10 kapa jó állapotban levő szőlő, szép fekvésű és jó állapotban levő pajtával együtt, akár egy tagban, akár különszakítva, nevezetesen a pajtás rész 6 kapa szőlővel, a pajtátlan rész pedig — mely sok gyümölcsfával is ellátva van, — 4 kapa szőlővel és a föutra néző pajtahelylyel együtt eladó. Értekezhetni iránta tulajdonos özvegy Varga Gábornőnél csapó-utczán 390-dik sz. alatt, és ügyvéd Oláh Károlylyal hatvan-utca 1572. sz. a. (3—3—3)

55-dik ÁRJEGYZÉK

az „István“ gőzhengermalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztrák értékben, kötelezettség nélkül.)

A. asztali dara nagy szemű	15 frt.	60 kr.	Rozsliszt 2-dik rendű	5 frt.	20 kr.
B. ugyanaz apró	15	60	00. árpakása	16	80
C. dara középszerű	13	60	0. árpakása	15	80
0. királyliszt	14	60	1. árpakása	14	80
1. lángliszt	13	40	2. árpakása	13	80
2. montliszt	12	40	3. árpakása	11	80
3. zsemlyeliszt	10	50	4. árpakása	10	80
4. fehérkenyérliszt 1-ső rendű	8	40	Árpaliszt	2	80
5. ugyanaz 2-dik	6	40	Lábliszt	2	80
6. barnakenyérliszt	5	20	Korpa	1	60
Kétszeresliszt	6	40	Buzaalj	3	80
Rozsliszt 1-ső rendű	7	60			

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvitel napjától számított legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszaszállítja.

Debreczen 1862. April 15.

4—35—4.

Kiadó: a debreczeni Színügyegylet.

Szerkesztő: Illésy György.